

## KÚRIA

Bfv.I.1128/2012/7.szám

A Kúria Budapesten, a 2013. év január hó 29. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

### v é g z é s t:

A csalás büntette miatt vádlott neve ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Pesti Központi Kerületi Bíróság 27.B.XIII.29713/2010/10. számú ítéletét, valamint a Fővárosi Törvényszék 27.Bf.XIII.9303/2011/12. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

### I n d o k o l á s

A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2011. május 19. napján kihirdetett 27.B.XIII.29713/2010/10. számú ítéletével vádlott neve terhelt bűnösségét csalás büntetében [Btk. 318. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pontja] állapította meg. Ezért őt - mint különös visszaesőt - egy év négy hónap börtönbüntetésre és kettő év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható. Egyben elrendelte a Pesti Központi kerületi Bíróság 19.B.IX.37050/2008/11. számú, 2009. május 13. napján jogerős ítéletében kiszabott hét hónapi börtönbüntetés végrehajtását.

A terhelt és védője által felmentésért bejelentett fellebbezés alapján másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék a 2012. február 16.

napján jogerős 27.Bf.9303/2011/12. számú ítéletével az első fokú bíróság ítéletét megváltoztatta. vádlott neve terhelt cselekményét sikkasztás büntettének [Btk. 317. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pontja] minősítette és a börtönbüntetés tartamát egy évre enyhítette. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, és a terheltet kötelezte 1900 forint büntügyi költség megfizetésére.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen vádlott neve terhelt védője a Be. 416. §-ának (1) bekezdés a) és b) és c) pontját megjelölve - tartalmát tekintve az a) és c) pontokra alapítva - nyújtott be felülvizsgálati indítványt, amelyben a megtámadott ítéletek megváltoztatását, a terheltnek a sikkasztás büntette alóli felmentését, illetve a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását indítványozta. Álláspontja szerint a terheltnek felrótt sikkasztás büntettének minősített cselekményre törvényes vád nem volt, a másodfokú bíróság bizonyítás felvétele nélkül egészítette ki a tényállást. Ezzel megsértette a Be. 2. §-ának (3) és (4) bekezdését, és a terhelt bűnösségét a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg.

Mindemellett hivatkozott arra, hogy B. B. K-tól átvett foglaló az ingatlanközvetítői szerződés szerint a sikeres közvetítés után járó munkadíja volt, ami számára nem volt idegen dolog. Vélekedése szerint az, hogy a sértettől átvett pénzt a terhelt nem adta vissza, legfeljebb polgári jogi vita tárgya lehet, bűncselekmény megállapítására nem nyújt alapot. Pusztán az a körülmény, hogy N. M-val nem számolt el, nem jelenti azt, hogy a pénzzel sajátjaként rendelkezett.

A védő mindemellett az ítélet megalapozatlanságát [Be. 351. § (2) bekezdés a) és d) pontja], valamint a Be. 75. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabályok megsértését is sérelmezte.

A Legfőbb Ügyészség BF.2350/2012/1. számú írásbeli nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartva a megtámadott határozat hatályában fenntartását indítványozta.

A Kúria nyilvános ülésén a védő indítványát változatlan tartalommal tartotta fent. Kifejtette, hogy az ítéletekből nem állapítható meg, hogy a másodfokú bíróság kit tekintett sértettnek. Végül senkit nem ért vagyoni jellegű sérelem, ezért a terhelt felmentésének van helye.

A Legfőbb Ügyészség képviselője a nyilvános ülésen az átiratban foglaltakkal egyezően szólalt fel. Álláspontja szerint a terhelt

által átvett pénzösszeg nem közvetítői díj, nem munkadíj, nem jutalék, hanem foglalo volt, amely az eladót illette meg, és a vételárba beszámításra került volna. Ezen túlmenően - mivel a másodfokú bíróság e körben a tényállást nem érintette - B. B. K. volt a sértett. Elszámolási vita, szerződéses jogviszony hiányában a részéről átadott pénzösszeg vádlott neve terhelt számára rábízott idegen dolog volt, a vádiratban írtak inkább sikkasztás, mint csalás megállapításának alapjául szolgálnak.

A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amelynek kizárólag a Be 416. §-ának (1) bekezdésében meghatározott okokból van helye.

A felülvizsgálati indítvány a Be. 416. §-ának (1) bekezdés a) és c) pontjára hivatkozik. Eszerint felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye, ha a terhelt felmentésére, vagy az eljárás megszüntetésére, illetve a terhelt bűnösségének megállapítására, továbbá kényszergyógykezelésének elrendelésére a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével került sor; illetve a c) pontjában pontosan meghatározott, kimerítően felsorolt eljárási szabálysértések esetén van helye.

Felülvizsgálatra ily módon kizárólag akkor kerülhet sor, ha a bíróság határozatának meghozatalára a Be. 373. § (1) bekezdésének I. b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor.

A felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ez a tényállás a felülvizsgálati indítványban nem támadható.

Az eljárási törvény szerint a tényállás helyessége a felülvizsgálat tárgya nem lehet. A felülvizsgálati eljárásban a tényálláshoz kötöttség érvényesül. Ez utóbbi törvényi rendelkezés azt jelenti, hogy a tényállás helyessége, az ítélet megalapozottsága, a bizonyítékok értékelése nem bírálható felül. A tényállás alapjául elfogadott bizonyítékok eltérő értékelésére, a jogerős határozatban megállapított tényállástól eltérő tényállás megállapítására, további bizonyításra nem kerülhet sor.

Ezért a felülvizsgálati indítványnak az a hivatkozása, hogy a sértett által a terheltre bízott foglalo összege azért nem volt rábízott dolog, mert az az ingatlan közvetítése után járó munkadíj volt, valamint az ítélet megalapozatlanságát, felderítetlenséget kifogásoló érvekkel a Kúria érdemben nem foglalkozhatott.

A Be. 373. § (1) bekezdés I. c) pontja szerint a másodfokú bíróság

az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi, és az eljárást megszünteti, ha az elsőfokú bíróság törvényes vád hiányában járt el [Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja].

A Kúria nem találta alaposnak a törvényes vád hiányára, a vád keretein történő túlterjeszkedésre, mint abszolút hatályú eljárási szabálysértésre vonatkozó védői érveket, a Legfőbb Ügyészség álláspontjával értett egyet.

A Be. 2. § (2) bekezdése szerint a bíróság csak olyan cselekmény alapján dönthet a megvádolt személy büntetőjogi felelősségéről, amelyet a vád tartalmaz. A vád és az ítélet tényállása között nem szükséges a teljes történeti azonosság. A bírósági bizonyítás és az ítélezés a vád tárgyává tett tények (vádtényállás) keretei között történik, azon a bíróság büntetőjogilag releváns új tények megállapításával nem léphet túl. A vádhoz kötöttség ugyanis a tettazonossággal szorosan összefügg: az ítéletben, illetőleg a vádban megfogalmazott tett lényegi azonossága szükséges és elégséges a vádelv töretlen érvényesüléséhez. A tett egyes részleteinek feltárása és rögzítése nem sérti a vádelvet, az elkövetés helye, ideje, módja, eszköze, motívuma, eredménye, stb. tekintetében az ítélet eltérhet a vádirati tényállástól anélkül, hogy a vádelvet sértené.

A Kúria utal arra, hogy a másodfokú bíróság által az elsőfokú ítélet tényállásának helyesbítésével, kiegészítésével irányadó a jogerős határozat tényállása a felülvizsgálati eljárásban. Nem értékelhető a törvényes vád hiányaként, illetőleg a vádon való túlterjeszkedésként az, ha a bíróság egy bűncselekmény törvényi tényállását megvalósító elkövetési magatartás kapcsán a tettazonosság keretei között a vádban le nem írt tényt is megállapít és a cselekményt ennek figyelembe vételével értékeli. A vádelv nem jelent ugyanis minden részletre kiterjedő szükségszerű azonosságot a vádban leírt és az ítéletben megállapított történeti tények között, annál is inkább, miután a bíróság nincs kötve a vádbeli minősítéshez, és az eltérő minősítés eltérő tényelemek megállapítását is szükségessé teheti az ítéletben (1/2007. Bkv., EBH 2011.2385.).

vádlott neve terheltnek felrótt és a másodfokú bíróság által az ítéleti tényállásban leírt cselekménye - a lényeges tényeket tekintve - a vádban rögzített tényállás keretei közé illeszthető:

A terhelt, mint az ingatlanközvetítő Bt. képviseletében eljáró személy N. M.ingatlaneladása tárgyában teljes ügyintézés

lebonyolítására kapott megbízást. Ennek során B. B. K. komoly vételi szándékkal jelentkezett, és ezen ingatlan tekintetében „előfoglalóként” a terheltnek 645000- forintot adott át azzal, hogy azt juttassa el az eladónak, jelezve, hogy a vételi szándéka komoly. Észlelve, hogy az ingatlan a hirdetéstől eltérően nem 34, hanem csupán 32 nm, egyben azt is kérte, hogy akkor jelentkezik változatlanul vevőnek, ha a vételárat a tulajdonos 1 millió forinttal csökkenti. A foglaló azért került a terheltnél elhelyezésre, hogy az a vételárba beszámításra kerüljön.

A terhelt N. M-át minderről nem tájékoztatta, a rábízott foglalót az eladónak nem adta át, hanem azt ismeretlen célra fordította, azzal sajátjaként rendelkezett.

A felülvizsgálati ügyben nem hagyható figyelmen kívül, hogy - miként a vádiratban szerepel - B. B. K. írásban az általa átadott előleg visszafizetésére szólította fel (a terheltet), aki azt a sértettnek nem fizette vissza, azzal sajátjaként rendelkezett.

A vádelv helyes értelmezése alapján a tettazonosság keretei között a másodfokú bíróság a fentiek nélkül is törvényesen minősíthette a terhelt cselekményét sikkasztás büntettének, mert a vád is tartalmazta a sikkasztás megállapításához szükséges ténybeli elemeket.

A Kúria arra is utalni kíván, hogy - szemben a felülvizsgálati indítványban foglaltakkal - a másodfokú bíróság ítélete végig és következetesen B. B. K-t a bűncselekmény sértettjének, nem pedig N. M-át, akit egyébként is tanúnak jelöl meg. A másodfokú ítélet 4. oldalának hatodik bekezdésében egyébként is pontosítja a fellebbviteli bíróság, hogy a terhelt a B. B. K. részéről rábízott pénzüsszeggel rendelkezett a sajátjaként.

A felülvizsgálati indítványnak bűncselekmény meg nem valósulásával és csupán a polgári jogvita körébe tartozó kérdés eldöntésével összefüggő érvelésére a Kúria megjegyzi, hogy a büntetőjogi felelősség önálló elbírálásáról rendelkező Be. 10. §-a szerint abban a kérdésben, hogy a terhelt követett-e el, és milyen bűncselekményt, a bíróságot nem köti a más eljárásban, így különösen a polgári eljárásban, a szabálysértési vagy fegyelmi eljárásban hozott határozat, illetőleg az abban megállapított tényállás. Ebből következően a büntető ügyben eljáró bíróság polgári jog körébe tartozó kérdést is eldönthet a büntetőjogi felelősség megállapítása körében.

Adott esetben a vagyon elleni bűncselekmény miatt folyamatban lévő büntető ügyben eljáró bíróságra hárul annak a kérdésnek az eldöntése, hogy a bűncselekmény szempontjából a sértett részéről átadott, a megvásárolni kívánt ingatlannal kapcsolatos pénzösszeg a terheltre rábízottnak minősül, vagy az a közvetítésért járó munkadíj kielégítésére szolgált.

A Ptk. 243.§-ának (1) bekezdése értelmében a szerződés megkötésekor a kötelezettségvállalás jeléül foglalt lehet adni. A törvény kifejezetten nem határozza meg a foglalt fogalmát, azt viszont egyértelműen kimondja, hogy foglaltnak csak a szerződéskötéskor átadott pénzösszeg minősül, feltéve, hogy azt a felek kifejezetten foglaltként adták, illetve vették át, vagy az átadott összegnek ez a jellege a körülményekből kétségtelenül megállapítható. Abból, hogy a foglalt a kötelezettségvállalást jelöli az következik, hogy foglaltnak csak a szerződéskötéskor átadott pénzösszeget lehet minősíteni.

Jelen ügyben a kérdést érintően az eljáró bíróság döntött, és tényként rögzítette, hogy a foglaltként átadott összeg - bár szerződéskötés nem történt - a terheltre rábízott dolog volt, azt nem közvetítői díjként, nem munkadíjként, nem jutalékként, hanem foglaltként vette át a terhelt.

A foglalt az eladót illetve volna, és az a vételárba - amennyiben a szerződő felek ekként rendelkeznek - beszámításra került volna.

E ténymegállapítás a felülvizsgálati eljárásban már nem volt vitatható.

E körülmény folytán a Kúria nem találta jogsértőnek vádlott neve terhelt elbírált vagyon elleni cselekménye jogerős ítélet szerinti minősítését. Megjegyzi, hogy ha a helyes jogértelmezés mellett a terhelt nem sikkasztást, hanem csalást követett volna el, ez a jogsértés a felülvizsgálat szempontjából közömbös lenne, mert a büntetési tételek azonosak, és a cselekmény téves anyagi jogi minősítése ez esetben sem érintené a kiszabott büntetés törvényességét (Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja).

A Kúria a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból lefolytatott vizsgálat során - a hivatkozottn túlmenően - a Be. 416. §-ának (1) bekezdés c) pontjában megjelölt más eljárási szabálysértést sem észlelt.

Ezért a Be. 426. §-a alapján a megtámadott határozatokat hatályukban fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a Be. 416. §-ának (4) bekezdés b) pontja kizárja. Az ismételt felülvizsgálati indítvány benyújtásával összefüggő tájékoztatás a 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal, ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria a Be. 421. § (3) bekezdésére figyelemmel mellőzheti.

Budapest, 2013. január 29.

Dr. Csere Katalin s. k. a tanács elnöke, Dr. Csák Zsolt s. k.  
előadó bíró, Dr. Vaskuti András s. k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bírósági ügyintéző  
MGy